

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

17 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marcin Krajewski (przewodniczący)
SSN Dariusz Pawłyszcz (sprawozdawca)
SSN Krzysztof Wesołowski

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 17 lipca 2025 r. w Warszawie
skargi kasacyjnej Banku w W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 10 marca 2022 r., VI ACa 709/20,
w sprawie z powództwa A.M. i K.M.

przeciwko Bankowi w W.

o zapłatę,

- 1. oddala skargę kasacyjną;**
- 2. zasądza od Banku w W. na rzecz A.M. i K.M. po 2700 (dwa tysiące siedemset) zł kosztów postępowania kasacyjnego.**

Dariusz Pawłyszcz
(R.N.)

Marcin Krajewski

Krzysztof Wesołowski

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 6 lipca 2020 r. Sąd Okręgowy w Warszawie zasądził od pozwanego banku na rzecz powodowych kredytobiorców 32 455,41 zł

z odsetkami od 12 lutego 2019 r. i 64 550,39 zł z odsetkami od 7 października 2019 r. tytułem zwrotu świadczeń spełnionych w wykonaniu dwóch nieważnych umów kredytu hipotecznego indeksowanego do franka szwajcarskiego (CHF).

Na skutek apelacji obu stron Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem zaskarżonym skargą kasacyjną zmienił wyrok Sądu pierwszej instancji w ten sposób, że zasądził 36 576,61 zł i 43 561,95 CHF, z uwzględnieniem zarzutu zatrzymania do czasu zaoferowania zwrotu odpowiednio 350 000 zł i 60 000 zł (sześćdziesiąt tysięcy złotych) albo zabezpieczenia zwrotu tych kwot, oddalił powództwo co do żądania odsetek oraz oddalił obie apelacje w pozostałym zakresie.

W skardze kasacyjnej pozwany bank zarzucił naruszenie prawa materialnego, tj.:

1. art. 385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13/EWG przez niewyodrębnienie klauzul ryzyka walutowego i klauzul spreadowych oraz uznanie, że wszystkie klauzule związane z indeksacją określają główne świadczenia stron, podczas gdy tylko klauzule ryzyka walutowego określają świadczenia główne, lecz jako sformułowane jednoznacznie nie podlegają kontroli pod kątem abuzywności, a umowa po wyeliminowaniu klauzul spreadowych pozostaje ważna;
2. art. 385¹ § 1 zd. 2 k.c. w zw. z art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13 przez przyjęcie, że klauzule ryzyka walutowego nie są sformułowane jednoznacznie, co doprowadziło do ich kontroli pod kątem abuzywności i uznania za bezskuteczne;
3. art. 385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 3 ust. 1 i art. 4 ust. 1 dyrektywy 93/13 przez uznanie klauzul indeksacyjnych za niedozwolone z powodu sprzeczności z dobrymi obyczajami i rażącego naruszenia interesów konsumenta;
4. art. 69 ust. 3 pr.bank., art. 65 i 358 § 2 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 przez niezastosowanie przepisów dyspozytywnych w miejsce uznanych za niedozwolone klauzul spreadowych;

5. art. 385¹ § 2 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 przez przyjęcie, że wyeliminowanie klauzul indeksacyjnych prowadzi do upadku umowy, zamiast uznania kredytu za złotowy z oprocentowaniem opartym na WIBOR.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Na podstawie art. 111 ust. 1 pkt 4 pr.bank. bank ma obowiązek ogłaszania kursów walut obcych stosowanych w dokonywanych transakcjach. Istotne jest jednak to, że nie można umową zbindzać konsumenta kursami, które dopiero zostaną ogłoszone, a orzecznictwo jednolicie uznaje takie zbindzanie przyszłym kursem za niedozwolone. Postanowienie o odesłaniu do tabeli kursowej banku, jako współokreślające wysokość pozostałego do spłaty zadłużenia, czyli główne świadczenie kredytobiorcy, co do zasady nie podlega ocenie w świetle art. 385¹ § 1 k.c., lecz tylko pod warunkiem, że postanowienie to zostało sformułowane w sposób jednoznaczny. Utrwalona jest rozszerzająca wykładnia tego warunku jako odnoszącego się nie tylko tekstu postanowienia umowy (jest jasne, co znaczy stosowanie kursu ogłoszonego przez bank), lecz także mechanizmu jego działania. Aby odesłanie było dozwolone, w umowie musiałyby zostać zawarte szczegółowe zasady ustalania kursu tak, aby kredytobiorca sam mógł sprawdzić zgodność z umową sposobu kształtowania kursów ogłaszanych przez bank.

Uznanie postanowień kursowych za niedozwolone oznacza, że sporne umowy nie wiążą w świetle uchwały składu całej Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22 (OSNC 2024, nr 12, poz. 118). Uchwała ta do rangi zasady prawnej podniosła tezy, że:

1) w razie uznania, iż postanowienie umowy kredytu indeksowanego lub denominowanego odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów;

2) w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie.

Powyższe tezy, wiążąc w niniejszej sprawie (art. 88 ustawy o Sądzie Najwyższym), uniemożliwiają uznanie umowy stron za ważną, gdyż wykluczają trwanie stosunku prawnego po usunięciu z treści umowy źródła kursu walutowego, co przesądza także o bezpodstawności zarzutu o możliwości stosowania kursu średniego NBP (zarzut 4) lub uznania umowy za umowę kredytu złotowego oprocentowanego w oparciu o wskaźnik WIBOR (zarzut 5).

Sąd drugiej instancji podważał w uzasadnieniu swojego wyroku dozwolony charakter samej indeksacji i zarzuty skargi skierowane przeciwko tym tezom Sądu są zasadne. Jednak ze względu na nieważność umowy w całości z powodu braku związania klauzulami kursowymi zagadnienie samej indeksacji nie jest istotne. Zaskarżony wyrok, badany w granicach podstaw kasacyjnych, odpowiada prawu mimo częściowo błędnego uzasadnienia. Dlatego skarga kasacyjna została oddalona na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c.

Na podstawie art. 98 i 99 k.p.c. powodom przysługuje od skarżącego zwrot kosztów sporządzenia odpowiedzi na skargę w wysokości określonej w stosowanym odpowiednio § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie. Suma zwrotu kosztów została rozdzielona na powodów w częściach równych (zob. uchwałę SN z 16 listopada 2023 r., III CZP 54/23, OSNC 2024, nr 6, poz. 57).

Dariusz Pawłyszcz

Marcin Krajewski

Krzysztof Wesołowski

(G.G.)

[a.ł]